

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
For: Tord Solvang
Postboks 5091, Majorstua
0301 Oslo

Dato
26. mars 2024
Vår referanse
Johan Slätte
Deres referanse
201836351

Sendes per e-post

SARP 2 – høringsuttalelse 201836351 – (oppdaterte opplysninger)

1. Bakgrunn

Jeg viser til høringsuttalelsen datert 15. mai 2023 fra Borregaard AS (organisasjonsnummer 895623032) og til telefonsamtale. Nye undersøkelser viser at forutsetningene Borregaard la til grunn i høringsuttalelsen, ikke er korrekte. Formålet med brevet her er å korrigere opplysningene i høringsuttalelsen (punktene 2 og 3). I tillegg kommenterer vi rettighetene til vann og fall nedstrøms Sarpsfoss som ikke er berørt i tidligere dokumenter (punkt 4).

Borregaard understreker at selskapet støtter den planlagte utbyggingen. Imidlertid har Borregaards virksomhet i Sarpsborg også stor samfunnsmessig betydning. Det er viktig at den ikke utsettes for ytterligere risiko og økte kostnader når det er mulig for utbygger å unngå slike konsekvenser.

2. Vanninntak til Borregaard vannverk

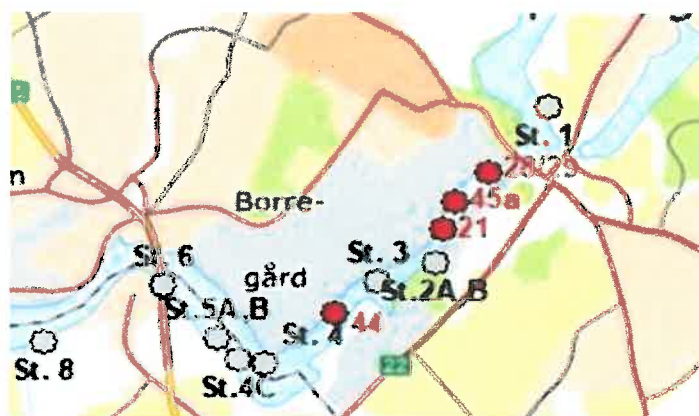
Tilgang på prosessvann er kritisk for Borregaards drift. Uten stabil tilgang på vann, stopper virksomheten. I høringsuttalelsen la Borregaard til grunn at vanninntaket var designet for LWL +2,6 meter med høydedata NN2000. Det ble påpekt at det var knyttet usikkerhet til dette, da blant annet tegningsmaterialet for vanninntaket var mangelfullt. Borregaard har ved hjelp av dykkere oppdatert tegningsgrunnlaget, se vedlegg 1. Det har vist seg at ikke heller LWL +2,6 meter er tilstrekkelig for å sikre stabil drift med akseptabel risiko. Det må være stabil minstevannføring på over 300 m³/s.

I sitt grunnlag har utbygger foreslått en minstevannføring som tilsvarer LWL 2.38 meter. På dette nivået vil det ikke være vann i pumpeumpen, og pumpene vil ikke kunne driftes. Dette er vist i tegningen i vedlegg 1.

Borregaard har døgkontinuerlig drift og har en kort vedlikeholdsstopp i uke 42. Det er ikke mulig å gjøre avhjelpende tiltak i eksisterende vanninntak uten å stoppe driften ved Borregaard i en lengre periode, noe som ikke er realistisk. Om vannføringen skal reduseres fra dagens nivå, må derfor utbygger foreta avhjelpende tiltak som ikke forutsetter driftsstans, for eksempel å flytte Borregaards vanninntak oppstrøms Sarpsfoss og slik at tilkobling kan skje ved planlagt stopp for vedlikehold.

3. Utløp til Glomma

Glomma er resipient for utslipp av prosessvann fra Borregaard. Utslippene er nødvendige for driften og er en etablert, godkjent og lovlig bruk av vassdraget. I samsvar med utslippstillatelsen, måler Borregaard vannkvaliteten i Glomma på ulike punkter utenfor anlegget, jf. illustrasjonen i figur 1.

Figur 1 Biologiske overvåkingsstasjoner for vannkvalitet

Vannkvaliteten i det området som blir berørt av etableringen av Sarp 2, er i dag definert som «middels god». Ved lavere gjennomsnittlig vannføring vil vannkvaliteten bli forverret og mest sannsynlig måtte defineres som «dårlig». Som det framkommer av NIVAs notat, forventer NIVA som et grovestimat at konsentrasjonene av KOF (kjemisk oksygenforbruk) og BOF (biokjemisk oksygenforbruk) vil kunne øke med en faktor på 2,8, som følge av en reduksjon i vannføringen fra 550 m³/s til ned mot 200 m³/s. Som følge av økte konsentrasjoner av KOF og BOF, forventes økt framvekst av heterotrof begroing, målt etter indeksen HBI2, og en forringelse av økologisk tilstand ved St. 2 og St. 3. Jeg viser til vedlegg 2, notat fra NIVA datert 19. mars 2024, og konklusjonene på side 6.

Om vannføringen skal reduseres fra dagens nivå, må utbygger foreta avhjelpende tiltak, for eksempel ved å flytte Borregaards utslippspunkter ned til det foreslått utslippspunktet for vann fra det nye kraftverket.

4. Rettigheter til vann og vannfall

"Figur 4.2 (sid 10) i Hafslund Ecos melding og vedlegg 1 av meldingen (Oversiktskart tiltaksområde Sarp 2 kraftverk) viser at utløpet fra Sarp 2 vil bli flyttet ca. 1,3 km nedover i dagens elveløp. Det er i meldingen opplyst at Sarp 2 får en fallhøyde som er to til tre meter høyere enn øvrige aggregater i Sarpsfoss. På side 11 i meldingen under punkt 5.2 heter det at retten til å utnytte fallet i Sarpsfoss til kraftproduksjon er delt med halvparten hver på Hafslund Produksjon Holding AS og Sarpsfoss Ltd, uten at det er henvist til det rettslige grunnlaget for dette.

Så vidt jeg kan forstå, vil den økte fallhøyden helt eller delvis komme fra fallet på strekningen fra dagens utløp fra Sarp kraftverk og ned til det planlagte nye utløpet. Hele denne strekningen grenser til Borregaard eiendom.

Som det framgår av hovedregelen i vannressursloven § 13, tilhører vassdraget eieren av den grunnen vassdraget dekker. Som grunneier kan Borregaard råde over den delen av Glomma som faller på Borregaards grunn, det vil si den vestre halvdel fra eiendomsgrensen mot Borregaard kraftverk (eid av Sarpsfoss Ltd.). Også fallrettigheter følger samme prinsipp. Rettighetene til fall i den aktuelle strekningen ligger da i sameie mellom Borregaard AS og med eieren av grunnen på den andre siden av elven (Glomma Papp). Jeg er ikke kjent med at fallrettighetene er overført til Sarpsfoss Ltd eller Hafslund Produksjon Holding AS.

Borregaard har også en etablert og lovlig bruk av denne delen av vassdraget, både som kilde for prosessvann til fabrikk og som resipient for tilbakeføring av prosessvann. Etablering av Sarp 2 fjerner

vann fra deler av vassdraget som Borregaards eier, og vil, hvis det ikke gjøres avbøtende tiltak, påføre Borregaard stor ulempe. Jeg viser her til vassdragsreguleringsloven § 5.

5. Avslutning

Borregaard har hatt møte og er i dialog med utbyggerne uten at det har ledet til en konklusjon om hva som må gjøres for å avbøte ulempene utbyggingen vil ha for Borregaard. Vi har lagt fram konkrete forslag om mulige løsninger da Borregaard mener prosjektet er viktig for å skaffe mer elektrisk energi til området.

Med vennlig hilsen
Borregaard AS

Ole Gunnar Jacobsen
fabrikkdirktør

Vedlegg

2

Vedlegg 1 – Vanninntak Borregaard

